

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
31/22. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2022. február 22.

A C-430/21. sz. ügyben hozott ítélet
RS (Alkotmánybírósági ítéletek hatása)

Ellentétes az uniós joggal az olyan nemzeti szabály, amelynek értelmében a nemzeti bíróságok nem rendelkeznek felhatalmazással arra, hogy megvizsgálják a tagállam alkotmánybíróságának ítéletében az alkotmánnyal összhangban állónak ítélt nemzeti jogszabály uniós joggal való összhangját

Az ilyen szabály alkalmazása sértené az uniós jog elsőbbségének elvét és az előzetes döntéshozatali mechanizmus hatékonyságát

A Bíróságot arra kérték fel, hogy foglaljon állást az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének különösen az uniós jog elsőbbsége elvével összefüggésben értelmezett második albekezdésében kimondott bírói függetlenség elvéről abban az összefüggésben, hogy egy tagállam rendes bírósága a nemzeti jog alkalmazásában nem rendelkezik felhatalmazással arra, hogy megvizsgálja az e tagállam alkotmánybírósága által az alkotmánnyal összhangban állónak ítélt nemzeti jogszabály uniós joggal való összhangját, és a nemzeti bírói fegyelmi eljárásnak és szankcióknak lenne kitéve, ha ilyen vizsgálathoz folyamodna.

A jelen esetben RS-t egy büntetőeljárás végén elítélték Romániában. A felesége feljelentést tett, amelyben több bírót és egy ügyészt azzal vádolt, hogy az említett büntetőeljárás keretében állítólagosan bűncselekményeket követtek el. RS ezt követően a Curtea de Apel Craiovához (craiovai ítélőtábla, Románia) benyújtott panaszban vitatta az említett feljelentés nyomán indult büntetőeljárás időtartamának túlzottan hosszú jellegét.

E kereset elbírálása érdekében a craiovai ítélőtábla úgy véli, hogy meg kell vizsgálnia azon nemzeti jogszabály uniós joggal¹ való összeegyeztethetőségét, amely az igazságszolgáltatási rendszeren belül elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos – a jelen ügyben szereplőhöz hasonló – vizsgálatok lefolytatására az ügyészségen belüli szakosított ügyosztályt hozott létre. Figyelembe véve azonban a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) azon ítéletét,² amelyet a Bíróság Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítéletének³ meghozatalát követően hozott, a craiovai ítélőtábla a nemzeti jog alkalmazásában nem rendelkezik felhatalmazással egy ilyen megfelelőségi vizsgálat elvégzésére. Az alkotmánybíróság az ítéletével ugyanis mint megalapozatlant elutasította az e jogszabály több rendelkezésének alkotmányellenességére vonatkozó kifogást, hangsúlyozva, hogy amennyiben az alkotmánybíróság valamely nemzeti jogszabályt összhangban állónak ítélt az uniós jog elsőbbségét kimondó elv tiszteletben tartását előíró alkotmányos rendelkezéssel,⁴ a rendes bíróságok nem

¹ Konkrétan az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és a Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK bizottsági határozat (HL 2006. L 354., 56. o.).

² 2021. június 8-i 390/2021. sz. ítélet.

³ 2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” és társai ítélet, [C-83/19](#), [C-127/19](#), [C-195/19](#), [C-291/19](#), [C-355/19](#) és [C-397/19](#) (lásd még: [82/21. sz. sajtóközlemény](#)), amelyben a Bíróság többek között megállapította, hogy a szóban forgó szabályozás ellentétes az uniós joggal, amennyiben egy ilyen szakosított ügyosztály létrehozását nem igazolják az igazságszolgáltatás megfelelő működésére alapított objektív és ellenőrizhető követelmények, és amennyiben az nem bír a Bíróság által azonosított konkrét garanciákkal (lásd: ezen ítélet rendelkező részének 5. pontja).

⁴ A 390/2021. sz. ítéletében az alkotmánybíróság megállapította, hogy a szóban forgó szabályozás megfelel a Constituția României (román alkotmány) 148. cikkének.

rendelkeznek felhatalmazással e nemzeti jogszabály uniós joggal való összhangjának vizsgálatára.

Ebben az összefüggésben a craiovai ítélőtábla úgy határozott, hogy a Bírósághoz fordul lényegében annak tisztázása érdekében, hogy az uniós joggal ellentétes-e az, ha valamely rendes nemzeti bíróság a jelen ügy körülményeihez hasonló körülmények között nem rendelkezik felhatalmazással arra, hogy megvizsgálja valamely jogszabály uniós joggal való összhangját, valamint az, ha e bírósággal szemben fegyelmi szankciókat alkalmaznak azon az alapon, hogy az ilyen vizsgálat elvégzése mellett dönt.

A nagytanácsban eljáró Bíróság úgy ítéli meg, hogy az ilyen nemzeti szabályozás vagy gyakorlat ellentétes az uniós joggal.⁵

A Bíróság álláspontja

A Bíróság mindenekelőtt úgy ítéli meg, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely szerint a tagállam alkotmánybíróságának egy nemzeti jogszabályt az említett állam alkotmányával összhangban állónak ítélő határozata a nemzeti alkotmányjog értelmében e tagállam rendes bíróságaira nézve kötelező, feltéve hogy a nemzeti jog biztosítja ezen alkotmánybíróság függetlenségét többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalom tekintetében. Mindazonáltal nem ez a helyzet akkor, ha az ilyen szabályozás vagy gyakorlat alkalmazásának eredményeként e rendes bíróságok semmilyen hatáskörrel nem rendelkeznek egy olyan nemzeti jogszabály uniós joggal való összeegyeztethetőségének vizsgálatára, amelyet egy ilyen alkotmánybíróság az uniós jog elsőbbségét előíró nemzeti alkotmányos rendelkezéssel összhangban állónak ítél.

Ezt követően a Bíróság hangsúlyozza, hogy az uniós jog valamennyi rendelkezésének teljes körű alkalmazására vonatkozó, a nemzeti bíróságot terhelő kötelezettség tiszteletben tartása többek között a tagállamok Szerződések előtti egyenlősége tiszteletben tartásának biztosításához is szükséges, ami kizárja annak lehetőségét, hogy a tagállamok az uniós jogrenddel szemben bármilyen egyoldalú intézkedésre hivatkozzanak, és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében előírt lojális együttműködés elvének kifejezését képezi, amely megköveteli a nemzeti jog közvetlen hatályú uniós jogszabállyal ellentétes – akár az uniós jogszabálynál korábbi, akár annál későbbi – rendelkezései alkalmazásának mellőzését.

E körülmények között a Bíróság emlékeztet arra, hogy korábban már kimondta, hogy a szóban forgó szabályozás a 2006/928 határozat⁶ hatálya alá tartozik, és ebből következően tiszteletben kell tartania az uniós jogból, és különösen az EUSZ 2. cikkből és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeket.⁷ Másrészt mind az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, mind a 2006/928 határozat mellékletében szereplő, az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumokat egyértelműen és pontosan határozták meg, feltétel pedig nem kapcsolódik hozzájuk, így azok közvetlen hatállyal bírnak.⁸ Ebből következik, hogy a román rendes bíróságoknak saját hatáskörüknél fogva figyelmen kívül kell hagyniuk e nemzeti rendelkezéseket, mivel azok nem értelmezhetők az említett rendelkezéssel vagy az említett értékelési kritériumokkal összhangban.

E tekintetben a Bíróság rámutat arra, hogy a román rendes bíróságok főszabály szerint hatáskörrel rendelkeznek a nemzeti jogszabályi rendelkezések ezen uniós jogi normákkal való összeegyeztethetőségének értékelésére, anélkül hogy e célból kérelmet kellene benyújtaniuk az alkotmánybírósághoz. Mindazonáltal e rendes bíróságok nem rendelkeznek e hatáskörrel abban az esetben, ha az alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy e jogszabályi rendelkezések

⁵ Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az EUSZ 4. cikk (2) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett második albekezdésére, az EUMSZ 267. cikkre, valamint az uniós jog elsőbbségének elvére tekintettel.

⁶ A 2006/928 határozatra való teljes hivatkozás megtekintéséhez lásd: 1. lábjegyzet.

⁷ A fent említett Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 183. és 184. pont.

⁸ A fent említett Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 249. és 250. pont; 2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai ítélet, [C-357/19](#), [C-379/19](#), [C-547/19](#), [C-811/19](#) és [C-840/19](#) (lásd még: [230/21. sz. sajtóközlemény](#)).

összhangban állnak az uniós jog elsőbbségét előíró nemzeti alkotmányos rendelkezéssel, mivel e bíróságoknak meg kell felelniük ennek a határozatnak. Márpedig az ilyen nemzeti szabály vagy gyakorlat akadályát képezné a szóban forgó uniós jogi normák teljes érvényesülésének, mivel megakadályozná az uniós jog alkalmazásának biztosítására hivatott rendes bíróságot abban, hogy saját maga értékelje e jogszabályi rendelkezések e joggal való összeegyeztethetőségét.

Az ilyen nemzeti szabály vagy gyakorlat alkalmazása emellett sértené a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti, az előzetes döntéshozatali mechanizmussal létrehozott együttműködés hatékonyságát, mivel – az érintett tagállam alkotmánybírósága határozatainak való megfelelés érdekében – visszatartaná a jogvita eldöntésére hivatott rendes bíróságot attól, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz.

A Bíróság hangsúlyozza, hogy ezek a megállapítások még inkább érvényesek egy olyan helyzetben, amelyben az érintett tagállam alkotmánybíróságának ítélete megtagadja a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletének való megfelelést, többek között az érintett tagállam alkotmányos identitására, és azon megfontolásra támaszkodva, hogy a Bíróság túllépett a hatáskörén. A Bíróság rámutat arra, hogy az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése alapján a Bíróság felkérhető annak megvizsgálására, hogy egy uniós jogi kötelezettség nem sérti-e a tagállam nemzeti identitását. Ezzel szemben e rendelkezésnek nem célja, és nem is hatása, hogy lehetővé tegye valamely tagállam alkotmánybíróságának – az uniós jogból eredő kötelezettségeinek megsértésével – valamely uniós jogi norma alkalmazásának figyelmen kívül hagyását azon az alapon, hogy ez a norma sérti az érintett tagállamnak a nemzeti alkotmánybíróság által meghatározott nemzeti identitását. Így amennyiben egy tagállami alkotmánybíróság arra az álláspontra jut, hogy a másodlagos uniós jognak a Bíróság által értelmezett valamely rendelkezése sérti az e tagállam nemzeti identitásának tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget, az említett alkotmánybíróság köteles e rendelkezés érvényességének az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése fényében való vizsgálata érdekében előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulni a Bírósághoz, mivel az uniós jogi aktusok érvénytelenségének megállapítására egyedül a Bíróságnak van hatásköre.

Ezenfelül a Bíróság hangsúlyozza, hogy mivel a Bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az uniós jog végérvényes értelmezésére, a tagállami alkotmánybíróság – az uniós jog rendelkezéseinek saját értelmezése alapján – nem állapíthatja meg érvényesen, hogy a Bíróság a hatáskörét meghaladó ítéletet hozott, és ennél fogva nem tagadhatja meg a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletének való megfelelést.

Egyébiránt a korábbi ítélkezési gyakorlatára⁹ támaszkodva a Bíróság kifejti, hogy az EUSZ 2. cikkel és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely szerint a nemzeti alkotmánybíróság határozatainak a nemzeti rendes bíróságok bírái általi bármilyen figyelmen kívül hagyása, és különösen a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletének való megfelelést megtagadó határozat alkalmazásának mellőzése megalapozhatja a nemzeti bírák fegyelmi felelősségét.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehoczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

⁹ A fent említett Euro Box Promotion és társai ítélet.